SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:279

av Ulrika Liljeberg (C)

Kommunala lantmäterimyndigheter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja och underlätta inrättandet av fler kommunala lantmäterimyndigheter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över om kommunala lantmäterimyndigheter på lämpligt sätt kan ta ansvar även för närliggande kommuners behov av lantmäteriverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Lantmäteriet är en statlig myndighet som har till uppdrag att säkra ägandet av fastigheter, tillgängliggöra geodata i samhället och lägga grunden för en fungerande samhällsekonomi. Utöver den centrala statliga myndigheten Lantmäteriet finns det kommunala lantmäterimyndigheter i 41 av Sveriges 290 kommuner. En kommunal lantmäterimyndighet får bildas efter tillstånd från regeringen och den har då inom sin kommun samma befogenheter inom fastighetsindelning som den statliga myndigheten.

Lantmäteriet finansieras till ca en tredjedel av statliga anslag och till två tredjedelar av avgifter från utförda uppdrag. Utvecklingen av Lantmäteriets avgiftsintäkter har under de senaste åren präglats av en tydlig konjunkturkänslighet, där en svag fastighetsmarknad har pressat de totala volymerna samtidigt som myndigheten delvis mött detta genom riktade avgiftshöjningar.

Som en följd av en försämrad ekonomi hos Lantmäteriet har flera lokala kontor lagts ner och nu i oktober kom beskedet att ytterligare kontor i landet läggs ner eller läggs samman. Detta sker främst i mindre kommuner och på landsbygden. En förklaring till detta är såklart att de större kommunerna sedan länge har haft egna kommunala lantmäterier och inte berörs av dessa neddragningar.

Men antalet invånare är inte det enda som dimensionerar behovet av lantmäteritjänster; tvärtom finns många andra variabler som t.ex. hur den historiska fastighets-

bildningen ser ut, andelen lant- och skogsbruk, utvecklingsplaner av både industri, besöksnäring, infrastruktur och bostäder. De redan nedlagda och de nu aviserade kontoren innebär ofta en försämring för medborgare och företag genom större avstånd, ännu längre handläggningstider och indirekt ett hinder för bygdens utveckling.

Regeringen bör därför se över regelverken som möjliggör fler kommunala lantmäterimyndigheter. I lagen om kommunala lantmäterier står att för att ges tillstånd behöver den kommunala myndigheten få en organisation som är lämplig för ändamålet och en verksamhet som kan beräknas få tillräcklig omfattning för att nödvändig kompetens ska kunna upprätthållas. Det finns dock inga exakta gränser i lagtexten. Lantmäteriutredningen från 2003 slog dock fast att personalstyrkan i snitt bör vara nio årsarbetare och som minst fem. Just personalstyrkans storlek och tillgången på kompetens har i tidigare beslut varit ett skäl för Lantmäteriet att neka beviljande.

Den praxis som växt fram gör att de mindre kommunerna i Sverige sitter fast i ett slags moment 22. De är enligt Lantmäteriet, och regeringen, för små för att själva få starta ett eget lantmäteri, men samtidigt drar sig det statliga Lantmäteriet tillbaka från samma kommuner – med sämre tillgänglighet och med fortsatt långa handläggningstider. Detta riskerar att på sikt hämma utvecklingen av vårt land.

Förutom att Lantmäteriet behöver fortsätta arbeta med att effektivisera sin verksamhet för att korta ner handläggningstiderna så bör det utredas hur staten kan främja och underlätta inrättandet av flera kommunala lantmäterimyndigheter. Vidare bör utredas om en kommun genom avtal kan ansvara även för närliggande kommun eller kommuners behov av lantmäteriverksamhet eller genom att inrätta en gemensam nämnd eller kommunalförbund för att uppnå samma syfte.

Mot bakgrund av det ovan anförda hemställs om att riksdagen beslutar att ge regeringen till känna att främja och underlätta inrättandet av fler kommunala lantmäterimyndigheter.

Vidare hemställs att riksdagen beslutar att ge regeringen till känna att se över om kommunala lantmäterimyndigheter på lämpligt sätt skulle kunna få ansvar även för närliggande kommuners behov av lantmäteriverksamhet.

Ulrika Liljeberg (C)